

zaaknummer 2011 T 575(1)

27 mei 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van Onze
Lieve Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 december 2013. Op 4 februari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van de heer [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste.

Op 6 mei 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, mevrouw [naam] en zijn dochter, mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. S. van Schaik.

Namens de Congregatie zijn verschenen de heer [naam], Provinciaal Overste en de heer [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Op achtjarige leeftijd kwam klager, na een uithuisplaatsing, samen met twee broers in [weeshuis] te [plaats] terecht. Aangeklaagde was de kok van dit weeshuis en werd ook wel '[bijnaam]' genoemd. Ook was aangeklaagde leider van de [band].

Als klager laat uit school kwam en de andere kinderen in het weeshuis al hadden gegeten, moest klager zich in de keuken melden om 'na te eten'. Klager herinnert zich dat wanneer hij in de zomer in de keuken bij aangeklaagde was, aangeklaagde met zijn handen in de broekspijp van klager ging. Aangeklaagde betastte dan de benen en de geslachtsdelen van klager. Ook kuste aangeklaagde klager op zijn mond. Als aangeklaagde klaar was met het betasten van klager, kreeg klager zijn eten mee. Klager herinnert zich ook dat hij zich wel eens moest uitkleden voor aangeklaagde en dat aangeklaagde zijn broek naar beneden trok.

In de winter kwam het nagenoeg niet voor dat aangeklaagde klager onder zijn kleding betastte. In de winter droeg klager immers een pofbroek, waardoor het moeilijk was om via een broekspijp bij de blote benen en geslachtsdelen van klager te komen. Aangeklaagde betastte klager ook boven zijn kleding.

Bovengenoemd misbruik vond plaats in de periode van 1948 tot en met 1952 en heeft zeker 15 keer plaatsgevonden.

2.2. Na zijn verblijf in [weeshuis] is klager gaan werken. Het feit dat klager nooit een vervolgopleiding heeft gevolgd wijt hij aan het misbruik door aangeklaagde.

Klager heeft thuis nooit over het seksueel misbruik durven praten. Wel zijn zijn echtgenote en zijn dochters van het seksueel misbruik op de hoogte. Het seksueel misbruik door aangeklaagde is nog steeds van grote invloed op het leven van klager. Zo is klager snel geëmotioneerd, slaapt hij met periodes slecht en ervaart hij regelmatig herbelevingen. Klager vindt het moeilijk om over het seksueel misbruik te praten. Hij schaamt zich voor hetgeen hem is overkomen. Door afstand te nemen van het katholieke geloof heeft klager geprobeerd afstand te nemen het misbruik. Dit is hem echter niet gelukt.

2.3. Klager verzoekt de Klachtencommissie zijn klacht gegrond te verklaren. Hij hoopt daardoor zijn ervaring te kunnen verwerken. Voorts hoopt klager dat door de kerkelijke instelling wordt erkend wat aangeklaagde hem heeft aangedaan en dat daarvoor excuses worden gemaakt.

Klager wenst voorts de door hem geleden schade vergoed te zien.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De plaatsvervangend Provinciaal Overste heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Vanaf september 1941 tot zijn overlijden heeft aangeklaagde nagenoeg onafgebroken in [weeshuis] gewerkt als kok en als leider van de [band]. Aangeklaagde werd ook wel '[bijnaam]' genoemd.

In de archieven van de Congregatie is niets gevonden wat erop zou kunnen wijzen dat men er destijds van op de hoogte was dat aangeklaagde zich schuldig maakte aan seksueel misbruik. Daarentegen heeft de Congregatie naast de klacht van klager nog zes meldingen ontvangen inhoudende seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde.

Hij concludeert dan ook dat in de archieven geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De opdracht van de Congregatie is om op te komen voor de zwakkeren in de maatschappij, waaronder begrepen de jongens in het [weeshuis]. Aangeklaagde heeft als volwassene misbruik gemaakt van zijn positie, maar heeft ook de kwetsbaarheid en de lichamelijke integriteit van klager aangetast. Het onderzoek van de commissie Deetman bevestigt dat de Katholieke Kerk, waarvan de Congregatie deel uitmaakt, meer was gericht op haar eigen reputatie en op de plegers. Er was geen enkele aandacht voor degenen die slachtoffers waren geworden van wangedrag van geestelijken. Hiervan kan gezegd worden dat de Kerk en ook de Congregatie ernstig in gebreke zijn geweest.. De plaatsvervangend Provinciaal Overste heeft in zijn schriftelijke reactie zijn verontschuldigen aangeboden en zijn spijt betuigd.

Ter zitting hebben de plaatsvervangend Provinciaal Overste en de Provinciaal Overste verklaard het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde aannemelijk te achten.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 66 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende de jaren 1948 tot en met 1952 heeft aangeklaagde klagers lichaam betast, waaronder diens geslachtsdelen. Hij betastte het lichaam van klager zowel boven als onder zijn kleding. Ook kuste aangeklaagde klager.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld. Ter zitting heeft klager duidelijk gemaakt dat hij niet exact weet hoe vaak hij door aangeklaagde is betast, maar dat dit zeker 15 keer gebeurd is. Klager wil het niet groter maken dan het is door een groter aantal te noemen, waarvan hij niet zeker is.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door vier reeds gegrond verklaarde klachten. Meer in het bijzonder verwijst de Klachtencommissie naar de gegrond verklaarde klachten bekend onder de nummers 2011T264, 2011T318(1) en 2011T589(2). In deze zaken is aannemelijk geworden dat aangeklaagde de betreffende klagers onzedelijk betastte en/of kuste in de keuken wanneer deze klagers zich in de keuken bevonden om –onder andere– hun eten te komen te halen, hetgeen overeenstemt met de inhoud van de klacht van klager.

Tenslotte wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van zijn echtgenote, zoals afgelegd ter zitting. Hieruit volgt dat de echtgenote van klager al in de periode dat zij en klager verkering met elkaar hadden op de hoogte is geraakt van het seksueel misbruik door aangeklaagde. Ook de dochter van klager heeft ter zitting verklaard dat zij al van kinds af aan op de hoogte is van het seksueel misbruik.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik 12 jaar oud en overgeleverd

aan de zorg van aangeklaagde. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 27 mei 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.